

25

25. dubna 2008

ROČNÍK 17

V ČÍSLE:

Přírodovědecká fakulta nabízí studium pro specialisty v NATO • Z vědeckých pracovišť: Fuzzy není už nic crazy aneb Když slova pomáhají číslům • Diskuse, názory, ohlasy

Fakulta tělesné kultury UP uspořádala 23. 4. již tradiční atletický přebor Univerzity Palackého. V prostorách atletického stadionu TJ Lokomotiva se závodilo jak v disciplínách traťových, tak v poli. Vítězové obdrželi diplomy, medaile i věcné ceny.

-red-, foto -mo- ▶

AFO 2008: Podle N. Marvena bylo mimořádnou oslavou vědy

■ Na Horním náměstí zaujala N. Marvena plastika želvy, již pro Olomouc před časem vytvořil I. Theimer. *Želva je symbol dlouhověkosti. A právě dlouhověkost je to, co Academia filmu – mimořádné oslavě vědy – přeji*, prohlásil tento dlouholetý spolupracovník BBC, když 19. 4. převzal v Kapli Božího Těla UC UP **Cenu za přínos populárně-vědecké kinematografii**.

I přes deštivé počasí proběhlo slavnostní ukončení 43. ročníku Academia film Olomouc – stejně jako jeho zahájení – v pozitivní a uvolněné atmosféře, jistě umocněné krásnými prostory jezuitského konviktu. N. Marven ještě několik hodin před závěrečnou slavností pozoroval ptactvo v parcích Olomouce. *Věřím, že tato cena je skutečně v těch nejlepších rukou*, řekl rektor UP prof. L. Dvořák, když cenu za přínos populárně-vědecké kinematografii předával. *Děkuji nejen za ocenění, ale i za možnost navštívit město Olomouc, možnost účastnit se festivalu AFO. Je zde tolik lidí, kteří chtějí natáčet! Pozoroval jsem to na každém kroku, když se nebylo možné pohnout bez toho, abych nebyl snímán kamerou*, dodal při převzetí ocenění britský biolog, moderátor, filmař, producent a hlavní osobnost letošní přehlídky N. Marven (na snímku vlevo). **Cenu časopisu History Today za nejlepší světový dokument v oblasti humanitních věd** získal snímek **Nanking** režisérů B. Gutten-

taga a D. Sturmana. Poté se předávala cena časopisu Vesmír, již získal snímek **Hormonální akvárium** za vtipný pohled na nové objevené účinky hormonální antikoncepce nejen na zdraví žen, ale i na ryby a jiné vodní živočichy. Cenu převzala osobně režisérka vítězného snímku T. Tara z rukou S. Vařka, zástupce šéfredaktora časopisu. I. Klimeš, přední český filmový historik a publicista, vyhlásil **nejlepší český populárně-vědecký film z oblasti humanitních věd, cenu časopisu Dějiny a současnost**. Za významné posílení moderní historické paměti ji získaly **Zapomenuté transporty** režiséra L. Přibyla, v Olomouci zastoupené částí **Do Běloruska**. **Cenu studentské poroty** pak získal film **Mír s tuleni** dokumentaristy M. Nováka, **nejlepším studentským filmem přehlídky V.Ř.E.D.** se stal snímek **Já** režiséra M. Kameníka. N. Marven předal ocenění pro snímek **Pan Parkinson** režiséra P. Jančárka.

Dokončení na str. 2

Usnesení České konference rektorů

■ Česká konference rektorů (ČKR) přijala na svém 95. zasedání, které proběhlo 17. 4. v Uherském Hradišti, následující usnesení:

1. ČKR v zájmu konkurenceschopnosti České republiky naléhavě požaduje, aby financování vysokých škol v letech 2009–2010 vedlo k odstranění výrazného podfinancování ve srovnání s vyspělou Evropou, a nikoliv k jeho dalšímu prohlubování.

2. ČKR nesouhlasí se snižováním výše normativu, případně s jeho formálním udržováním přesunem finančních prostředků z jiných rozpočtových položek vysokých škol.

3. ČKR podporuje Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací schválenou usnesením vlády České republiky č. 287 ze dne 26. března 2008. Úspěch Reformy je silně závislý na optimálním nastavení metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje.

4. ČKR opakovaně zdůrazňuje, že při transformaci fakultních nemocnic na univerzitní je nutno zajistit, aby nedošlo k ohrožení vzdělávání a výzkumu v lékařských oborech.

5. ČKR se znepokojením sleduje připravovanou novelu Zákona o pedagogických pracovnících, podle níž by bylo umožněno, aby učitelskou profesi vykonávali lidé bez vysokoškolské kvalifikace, neboť vysoké školy produkují dostatek kvalifikovaných učitelů.

6. ČKR schválila změny Statutu České konference rektorů.

Za Českou konferenci rektorů,
prof. Ing. J. Hron, DrSc., předseda

Studentská unie UPOL, o. s., ve spolupráci s ostatními studentskými organizacemi a spolky, divadly a kluby fungujícími při Univerzitě Palackého, za nemalé podpory sponzorů, reklamních a mediálních partnerů, statutárního města Olomouc a Olomouckého kraje zve k tradičním studentským slavnostem

Májáles 2008.

Hlavní den oslav připadne na **6. 5.** a příznivci studentského májového svátku se mohou těšit jak na **recesistický průvod masek** (zahájení ve 13 hod. u Tereziánské zbrojnice), a **volbu krále Májáles**, tak na vystoupení hudebních skupin **ATOMIC HOT ROD** a **MEKYBAND**. Na hlavní májálesové scéně (Lazce, dostihová dráha) vystoupí hudební skupiny **BOW WAVE**, **AIRFARE** a **MIG 21**. Po ukončení programu na hlavní scéně proběhne v S-klubu **After party** – hlavní hvězdou večera se stane francouzský **DJ MC AMDIEZ**. Slavnosti probíhají od 28. 4. Více na www.ceskymajales.cz.

AFO 2008 aneb Karikaturou, vtipem se začalo i končilo

Letošní Academia film Olomouc 2008 začal již den před avizovaným slavnostním zahájením. V podkroví UC UP jej 14. 4. nepřímo odstartovala vernisáž soutěžní výstavy karikatur s tématy věda, výzkum, univerzity. Jméno vítěze pak zaznělo v závěru slavnostního ukončení mezinárodní přehlídky. Cenu divácké ankety o nejlepší kreslený vtip získal P. Kotyza.

Chci poděkovat za pozvání. Každý karikaturista je totiž rád, když se může prezentovat na soutěži, jež má nějaký kulturní ohlas. AFO jej bezesporu má, řekl den před slavnostním zahájením AFO 2008 B. Kovařík, předseda České unie karikaturistů, pod jejíž patronaci výstava i soutěž proběhla. Vítězem takovýchto „klání“ se však často stává právě ten nejhorší obrázek. Do olomouckých akademiků však vkládám naději, dodal s úsměvem B. Kovařík, původním povoláním učitel základní školy, učitel autoškoly, poté řidič „nákladáku“, vychovatel, vedoucí programového oddělení domu kultury a noční hlídač, jenž se karikatuře věnuje od roku 1975.

Výstavu českých karikatur doplnil výběr z tvorby nejvýznamnějšího karikaturisty věnujícího se vědě S. Harrise (USA). Jeho díla se od těch českých odlišují výraznější prací s textem.

Použitý zdroj: <http://www.karikatura-kovarik.cz>.

Text a foto -map-

AFO 2008...

Tento film se pro rok 2008 stal **nejlepším českým populárně-vědeckým dokumentárním filmem**, stejně tak získal i **Cenu diváků**. Snímek je mimořádně otevřený k citlivému lidskému omezení. Ocenění je uděleno také za překvapivé

sebeironický hudební komentář portrétovaného pacienta, odborný a lidský vhléd do současné problematiky Parkinsonovy nemoci a možností její léčby, sdělil zástupce české poroty M. Grún a dodal: *Film se hluboce vryl do paměti české*

poroty a chytli ji za srdce. Přejeme si, aby se právě takové filmy točily. **Nejlepší světový populárně-vědecký dokumentární film** pak vyhlásila členka mezinárodní poroty B. Berg. Stal se jím snímek **Ve jménu růží** režisérky T. Berrod.

Je skvěle natočen, výborně sestříhán, vtipně režirován. Divák se ani na okamžik nenudí, zdůvodnila výběr B. Berg.

Letošní 43. mezinárodní festival populárně-vědeckých a dokumentárních filmů Aca-

demia film Olomouc uvedl 109 filmů z bezmála 50 zemí. Navštívilo jej více než 12 tisíc návštěvníků (tento počet není konečný). Poprvé v historii AFO měli diváci možnost sledovat festivalové minuty pod názvem **aFokus** v pravidelných hodinách na obrazovkách veřejnoprávní televize. Reportáže z festivalového dění se také staly stabilní součástí ranního vysílání ČT 1. Z *Academia filmu Olomouc se*

stala nepřehlédnutelná událost. Důkazem je i vzrůstající podpora celorepublikových médií, jež zviditelnila Univerzitu Palackého a město Olomouc jako místo, kde se setkává věda, film a radost z poznávání. Festival je důkazem, že akademický a univerzitní život může zaujmout

Lukostřelnice: nové sportoviště Univerzity Palackého

■ Akademik sport centrum UP (ASC UP) otevřelo nové sportoviště. Od 1. 4. se v areálu Sportovní haly Univerzity Palackého na Lazcích, v podkroví budovy loděnice, nabízí možnost vyzkoušet si střelbu ze sportovních i tradičních luků na vzdálenost až 20 m. Lukostřelnici mohou studenti, zaměstnanci i olomoucká veřejnost navštívit až třikrát v týdnu.

Jak pro Žurnál UP uvedl Mgr. T. Valenta z ASC UP, všem těm, kteří se rozhodnou navštívit toto nové sportoviště, stačí pohodlná sportovní obuv s rovnou podrážkou, nevkládající přiléhavý oděv, pár korun v kapse a dobrá nálada. *Pokud nemáte vlastní vybavení, nevadí. V ceně programu je kromě instruktora i zapůjčení sportovních luků včetně příslušenství, jako jsou šipky, chrániče prstů a předloktí*, sdělil Mgr. T. Valenta a dodal: *Je samozřejmostí, že na prvním místě je bezpečnost, proto je sportoviště vybaveno speciálně tkanými sítěmi, schopnými zachytit letící šíp, jenž terčovnicí minul.*

Jak dále Mgr. T. Valenta uvedl, lukostřelbu vedla v ASC UP nejprve jedna ze studentek FTK. *Když studium ukončila, neměl tento sport kdo vést. A jelikož zájem z řad studentů přetval, rozhodl jsem se luko-*

střelbě věnovat já sám do té míry, abych ji byl schopen učit. Zároveň jsme se v ASC UP snažili vytvořit takové podmínky, aby zde mohl být tento sport provozován celoročně, nejen v létě za pěkného počasí. Inspirací mi byla halová lukostřelnice v Praze, zájem o lukostřelbu a také to, že se tomuto sportu v Olomouci téměř nikdo nevěnuje, dodal.

Jedna hodina v týdnu je vyčleněna pouze držitelům sportovního průkazu ASC UP, výuku zajišťují instruktoři z řad studentů UP. Cena za jednorázovou návštěvu se pohybuje od 45 korun. Cenově zvýhodnění mohou očekávat samozřejmě studenti a zaměstnanci UP, jakož i držitelé sportovního průkazu ASC UP. Ti, kteří se pak rozhodnou zařadit lukostřelbu jako součást svého životního stylu, mohou využít systému permanentek. Součástí nabídky je také členství v Oddíle lukostřelby pod hlavičkou Sportovního klubu UP Olomouc, z čehož mj. vyplývají zvýhodněné podmínky pro trénink a případnou sportovní reprezentaci UP na soutěžích.

Více informací na <http://ascup.upol.cz>
-tav-, map-, foto -tav-

Přírodovědecká fakulta nabízí studium pro specialisty v NATO

■ Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého nabídne od podzimu letošního roku nové studium pro odborníky, kteří budou chtít pracovat ve specializovaných jednotkách české armády. Jako první česká vysoká škola hodlá olomoucká přírodověda otevřít civilní obor se zaměřením na vojenské laserové a termovizní systémy. *Tato specializace je velmi žádaná v zahraničních misích NATO a česká armáda zatím nemá dostatek odborníků*, uvedl prof. Z. Hradil, vedoucí Katedry optiky, která studium připravuje.

Zájemce o zmiňovaný obor čeká tříleté bakalářské studium přístrojové optiky, při kterém se navíc seznámí s problematikou radiové komunikace, termovizních systémů, strategie, architektury armády či vojenské filozofie. V doplňkových kurzech ve spolupráci s dodavateli vojenských systémů se připravují

i kurzy přežití a střelby. *Zvládnutí problematiky vysoce inteligentních počítačů řízených vojenských systémů, zaměřování a ozařování umožní absolventům vykonávat odbornosti leteckých návodčích či průzkumníků, kteří najdou místo zejména v zahraničních misích Severoatlantické aliance*, vysvětlil prof. Z. Bouchal z olomoucké Katedry optiky. Absolventi se však snadno uplatní i v civilním sektoru.

Přírodovědecká fakulta UP se dlouhodobě snaží spolupracovat s podnikovou sférou a dalšími subjekty, aby studium některých oborů co nejvíce přizpůsobila potřebám praxe. Olomoučtí optici proto jednají s armádou, aby budoucí absolventi odpovídali požadovanému profilu.

Více na <http://optics.upol.cz/> nebo na kontaktní adrese chlupf@infrared.cz.

-pv-

Podnikat, pracovat, nebo cestovat? Známe odpověď

■ Univerzita Palackého ve spolupráci s Vědeckotechnickým parkem a Podnikatelským inkubátorem uspořádaly mezi studenty rozsáhlý průzkum, jehož prostřednictvím se pořadatelé rozhodli zjistit, co studenti plánují po ukončení vysokoškolského studia. Dotazník k dnešnímu dni vyplnilo více než šest set studentů.

V souvislosti s tímto průzkumem bylo zjištěno, že studenti o své budoucnosti přemýšlejí již během studia na vysoké škole. Asi 35 % dotázaných chce v budoucnu především cestovat a zdokonalovat se v cizích jazycích: *V dnešní době jsou cizí jazyky při hledání dobře placené práce samozřejmostí, proto by člověk měl výborně ovládat minimálně jeden cizí jazyk*, vysvětluje Ladislav, student Filozofické fakulty. Další 19 % dotázaných studentů po skončení studia na Univerzitě Palackého plánuje zahájit studium na další vysoké škole, aby tak do budoucna zvýšili svou šanci na profesní úspěch. Největší skupina respondentů, necelých 39 % studentů, má v plánu po dokončení vysoké školy nastoupit do zaměstnanec-kého pracovního poměru. O založení vlastní firmy po skončení vysokoškolského studia uvažuje 7 % dotá-

zaných. Důvody, proč budoucí absolventi Univerzity Palackého preferují před podnikáním zaměstnanec-ký pracovní poměr, shrnula studentka Hana z Přírodovědecké fakulty: *Jako zaměstnanec v nějaké firmě mohu získat spoustu zkušeností, které se mi v budoucnu budou určitě hodit, pokud bych se rozhodla podnikat. Bez předchozích zkušeností bych podnikat nezačala, protože bych se bála neúspěchu*.

Všichni tito studenti mohou nejen během studia na Univerzitě Palackého, ale i po jeho dokončení využít služeb Podnikatelského inkubátoru, který pomáhá začínajícím podnikatelům s rozjezdem firmy: *Pokud se studenti rozhodnou podnikat třeba až několik let po ukončení studia, mohou samozřejmě také využít služeb našeho inkubátoru. Rádi všem začínajícím podnikatelům a podnikatelkám vyjdeme vstříc*, uzavřel Ing. J. Herinek, ředitel Vědeckotechnického parku Univerzity Palackého v Olomouci, jenž Podnikatelský inkubátor provozuje.

Finální výsledky průzkumu budou k dispozici v příštím týdnu.

-om-, -red-

RECENZE

„Bez kartičky“ aneb Divadlo po boalovském způsobu

Ve středu 9. dubna se v Divadelním sále Uměleckého centra UP uskutečnilo představení divadla fórum („sociálního divadla coby nástroje revoluční změny“ Augusta Boala), které režirovali a odehráli studenti čtvrtého ročníku Speciální pedagogiky-dramaterapie Pedagogické fakulty UP. Boalovské divadlo je specifickým dramatickým útvar, který řeší aktuální bolístky a bolesti společnosti tím, že do „rozehraného kusu“ vstupují diváci nejen svými nápady, ale fyzicky a přímo. Středem představení, které zpracovávalo olomouckou aktualitu (smrt bezdomovce před branou fakultní nemocnice), zrecenzovali studenti prvního ročníku Speciální pedagogiky-dramaterapie takto:

Nápad zapojit diváky a motivovat je k zamyslení nad daným tématem se nám opravdu líbil, jelikož jsme se s takovou formou divadla ještě nesetkali. Tudiž jsme šli na představení plni očekávání. Průvodní scénka k tématu „Odmítnutí lékařské pomoci, Bez kartičky atd.“, jak si ji diváci sami pojmenovali, byla stručná, výstižná a rozhodně neodbohovala od hlavní linie. Herci si dali záležet na kostýmech i rekvizitách a jejich herecké výstupy byly opravdu věrohodné. Velmi se nám líbila postava

agresora, jímž byla paní doktorka, která nevypadala z role a opravdu si celou dobu držela svůj charakter. Nejprve se vedla diskuse o typech jednotlivých postav, joker stanovil pravidla a mohlo se začít „přehrávat“ od začátku, ale již s diváky vstupujícími do rolí. Na první pohled zlom v gradaci večera. Avšak k našemu nemilému překvapení se řešení zásadního problému začalo ubírat směrem, kdy joker nepřipouštěl pro něj „nereálné“ jednání, což je podle nás docela striktní. I když máme určené typy postav, nemůže přeci jasně definovat, jak by se člověk v dané situaci určitě zachoval, či ne. Samozřejmě respektujeme zamítnutí určitých názorů, které byly v dané chvíli zcestné, ale i přesto si položíme otázku – zdali je namístě subjektivní pohled jokera, který nám opravdu v tomto případě připadal diskutabilní. Podtrženo a sečteno, ze strany jokera zde bylo příliš velké zasahování a velmi omezený prostor pro realizaci určitých představ diváků-herců, což jednak vedlo k nedokončení myšlenky (a tudíž k zániku zpětné vazby), jednak k odtržení pozornosti diváka.

Studenti 1. ročníku
Speciální pedagogiky-dramaterapie

Prezentace nových monografií na CMTF UP

■ Ve středu 16. 4. se v odpoledních hodinách konala na Cyrilometodějské teologické fakultě UP prezentace monografií dvou vyučujících z Katedry systematické teologie této fakulty. Obě práce vznikly v rámci výzkumného projektu s názvem „Trinitologie a teologická antropologie“ (grant GA ČR 401/05/2027).

Dr. Ing. E. Krumpolc, CSc., Th.D., představil svou knihu *Antropický princip v dialogu mezi přírodními vědami, filozofií a teologií*. Stručně uvedl účastníky do problematiky, co je to antropický princip, podle kterého mohl v našem vesmíru vzniknout inteligentní život jen díky přesnému vyvážení fyzikálních konstant.

Poté vysvětlil rozdíly mezi jednotlivými verzemi antropického principu: slabým, silným, participačním a vyváženým. K tomu připojil i svou formulaci tohoto principu. Krátce také zhodnotil tři hypotézy odpovídající na otázku, proč je náš vesmír antropický. Následná diskuse se pak týkala hlavně problematiky, zda je pro teologii a vůbec pro křesťanskou víru zajímavý Bůh postulovaný některými přírodovědci jako prvotní příčina uspořádání světa.

Monografií s názvem *Jako v nebi, tak i na zemi: Náčrt trinitární teologie* prezentoval také prof. C. V. Pospíšil, Th.D. Seznámil účastníky prezentace s genezí své knihy a představil její strukturu. Důraz byl kladen především na často opomíjený praktický význam trojičního obrazu Boha pro křesťanskou spiritualitu, didakticky pak na názornost (včetně vizuální). V následné diskusi se mimo jiné probíraly výhody a nedostatky Augustinových trinitárních teorií, ale také znovu otázka kontinuity či diskontinuity mezi Bohem filozofů a přírodovědci na jedné straně a Bohem zjevení na straně druhé.

D. Opatrný

▲ Prof. J. Keller, CSc. (KSP ZSF OU v Ostravě), přednášel na téma „Globalizace, postmoderní mentalita a média“. Jeho přednáška v rámci cyklu přednášek Katedry žurnalistiky FF UP Média dnes (Aktuální otázky médií), které probíhají v rámci projektu ESF „Inovace studijního programu žurnalistika“, se uskutečnila 16. 4. ve Freskovém sále FF UP za hojné účasti studentů.

-red-, foto -tj-

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci přijme do pracovního poměru

referenta/referentku vědy a výzkumu.

Náplň práce: koordinace vědecko-výzkumných projektů, zpracování informací a podkladů pro získávání grantů a dotací včetně podmínek legislativy, příprava podkladů pro zpracování smluvních dokumentů, vedení evidence grantů a projektů, zpracování odborných rešeršů, studijních zpráv a analýz.

Požadavky: VŠ vzdělání, znalost problematiky zpracování grantových projektů výhodou, organizační a komunikační schopnosti, občanská a morální bezúhonnost, kreativita, zodpovědnost, samostatnost.

Příhlášky musejí obsahovat: životopis s přehledem dosažené praxe, ověřené kopie dokladů o nejvyšším dosaženém vzdělání, výpis z rejstříku trestů.

Předpokládaný nástup: 15. 5. 2008.

Písemné nabídky zasílejte **do 30. 4. 2008** na adresu: Rektorát Univerzity Palackého, personální oddělení, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Případné další informace podá: Mgr. V. Kalová, tel: 585 631 002, e-mail: vladimira.kalova@upol.cz.

Ydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci přijme zaměstnance/zaměstnankyni na pozici

vedoucí Polygrafického střediska.

Požadujeme: střední odborné vzdělání s maturitou polygrafického směru, popř. VŠ odpovídajícího zaměření, znalost současných polygrafických technologií, dobrou orientaci v oboru polygrafie, znalost problematiky předtiskové přípravy, základní ekonomické znalosti, schopnost podílet se na metodice tvorby kalkulací, uživatelská schopnost práce s PC, schopnost vedení kolektivu pracovníků, znalost grafických programů vítána, praxe nutná.

Nabízíme: možnost stabilního zaměstnání, příležitost k seberealizaci a osobnímu růstu

Předpokládaný nástup: 20. 5. 2008.

Písemné nabídky se zdůvodněním zájmu o tuto práci, strukturovaným životopisem a kopií dokladu o vzdělání zasílejte **do 30. 4. 2008** na adresu: Rektorát Univerzity Palackého v Olomouci, personální oddělení, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc.

Případné další informace podá: M. Reichlová, tel. 585 631 725, e-mail: monika.reichlova@upol.cz.

Katedra fyzikální chemie PŘF UP a prof. P. Hobza
zvou

na další z přednášek cyklu

*Členové Učené společnosti ČR z Olomouce
mluví o současné vědě.*

Prof. J. Jařab: Americká kultura a my.

Přednáška se uskuteční 15. 5. ve 14 hod.

v posluchárně SV1 Přírodovědecké fakulty UP
(tř. Svobody 26).

Přednáška k počtům J. L. Fischera v roce 2008

„Přednáška k počtům J. L. Fischera“ se uskutečňuje jednou ročně jako projev ocenění významu osobnosti prvního rektora obnovené olomoucké univerzity. Koná se zpravidla v listopadu. K jejímu přednesení vybere k tomuto účelu rektorem UP jmenovaná výběrová komise významnou českou či zahraniční osobnost z kterékoli vědní oblasti.

Kterýkoliv člen akademické obce může podat svůj návrh na kandidáta přednášky. Součástí tohoto návrhu musí být stručné zdůvodnění.

Prosíme o zaslání návrhů na kandidáta přednášky na oddělení vědy a výzkumu RUP **do 15. 5. 2008** (vladimira.kalova@upol.cz).

PROJEKTOVÝ SERVIS

Nová výzva k předkládání návrhů projektů

Evropská komise uveřejnila v rámci 7. Rámcového programu novou výzvu k předkládání návrhů projektů na školici sítě Marie Curie Initial Training Networks (ITN).

Akce Marie Curie – ITN

Marie Curie Initial Training Networks (ITN) jsou akce zacílené na posílení kariérního růstu vědeckých a výzkumných pracovníků v průběhu prvních pěti let jejich kariéry prostřednictvím nabídky školení ve vědeckých a technologických oblastech, stejně jako poskytování doplňkových znalostí a vysílání výzkumníků do různých odvětví vědy a výzkumu.

Oprávnění žadatelé

Sít zpravidla obsahuje nejméně tři účastníky (např. univerzity, výzkumné organizace, průmyslové firmy, malé a střední podniky, mezinárodní organizace) navrhující koherentní a integrovaný školící program. Nicméně ve výjimečných případech i jediná hostující organizace může být oprávněným žadatelem.

Oblasti podpory

Není striktně stanovena prioritní oblast podpory. Výzkumné oblasti jsou vybírány žadatelem a všechny oblasti výzkumu a technologického vývoje, které jsou stanoveny v ujednání EK (EC Treaty) jsou vhodné pro financování, vyjma oblastí výzkumu, které jsou pokryty prostřednictvím programu EURATOM.

Členové ITN

ITN podporuje vzájemnou výměnu zkušeností výzkumníků do pěti let jejich výzkumné kariéry. Akce jsou zaměřeny převážně pro výzkumníky z členských států a asociovaných zemí, ale jsou otevřeny též výzkumníkům z třetích zemí.

Financování

Financování je poskytováno především formou náhrady výzkumníkům určených hostující institucí (zahrnuje náhrady za bydlení, cestovní náhrady atd.). Financovány jsou též náklady spojené s realizací projektu u hostující organizaci stejně jako náklady související s aktivitami sítě, organizací workshopů a konferencí, režijní náklady a náklady spojené s řízením projektu.

Trvání projektu

Běžná doba realizace projektu v rámci MCITN je čtyři roky.

Uzávěrka pro předkládání návrhů (žádostí o financování) je **2. září 2008**.

V roce 2009 s velkou pravděpodobností nebude vyhlášena žádná výzva pro ITN, takže další příležitost bude až v roce 2010.

Pomoc s projektem

V případě, že byste měli zájem o podání projektu do 7. rámcového programu, neváhejte se na nás obrátit. Rádi Vám zodpovíme všechny Vaše dotazy a pomůžeme Vám s podáním projektové přihlášky.

Jsmo tu pro Vás a rádi Vám pomůžeme!

Projektový servis UP, Šlechtitelů 27, 783 71 Olomouc, tel.: 585 631 421, fax: 585 631 401, e-mail: info@psup.cz, www.psup.cz

Pozvánka na Fórum prezentačních workshopů

Fórum prezentačních workshopů je poslední klíčová aktivita realizovaná v rámci projektu Gymnázia Olomouc-Hejčín s názvem *Učitel ve 21. století aneb Tvorba multimediálních výukových materiálů pro gymnázia s přihlédnutím k potřebám bilingvní výuky*. Tento projekt je spolufinancovaný ESF a státním rozpočtem ČR. Na gymnázium se začal – mj. ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UP – realizovat v únoru 2007. V současné době vstupuje do své závěrečné etapy.

Hlavním cílem tohoto fóra je seznámit širokou pedagogickou veřejnost s výsledky našeho projektu. Účastníci si z pozice žáka vyzkouší moderní výukové metody aplikované do výuky jednotlivých předmětů s využitím interaktivní tabule a softwaru ACTIVstudio a ověří si jejich efektivnost ve vzdělávacím procesu. Celkem proběhne 7 bloků ukázkových hodin (tzv. workshopů). Každý blok bude zaměřen na jiný vyučovací předmět, příp. kombinaci dvou předmětů. První tři workshopy se uskuteční ve středu **30. 4.** v době od 14 do 16 hod. v prostorách hejčínského gymnázia (Tomkova 45, Olomouc) pro následující předměty: dějepis + občanská nauka, matematika + fyzika a zeměpis + matematika. Další čtyři bloky se uskuteční ve středu **7. 5.** opět v prostorách hejčínského gymnázia ve stejném čase. Tentokrát budou zaměřeny na předměty: angličtina, biologie + chemie, hudební výchova a výtvarná výchova. Účastníci získají zdarma multimediální nosič s prezentovanými výsledky projektu, tj. výukovými materiály, které pak mohou využívat ve výuce svých vlastních předmětů. Dále získají základní informace o evropském sociálním fondu a seznámí

se s jeho přínosem pro rozvoj školství v České republice.

Všechny workshopy byly akreditovány MŠMT v rámci DVPP, každý z účastníků tedy obdrží osvědčení o absolvování fóra. Supervize nad všemi ukázkovými hodinami byla provedena ve spolupráci s PdF UP. Velmi ochotně se jí ujal doc. H. Grecmanová z Katedry pedagogiky s celoškolskou působností a dr. E. Urbanová z Katedry psychologie a patopsychologie.

Srděčně zveme všechny zájemce z řad pedagogů i studentů učitelských kombinací. Přihlásit se můžete na webových stránkách našeho projektu <http://esf-hejcin.exart.cz> anebo na stránkách školy <http://www.gytool.cz> přes odkaz na projekt „Učitel ve 21. století“. Celková kapacita míst pro jeden blok ukázkových hodin (jeden workshop) je 25 míst.

Těšíme se na Vaši účast.

Projektový tým Gymnázia Olomouc-Hejčín

Upozornění redakce

Upozorňujeme, že vzhledem k nadcházejícím státním svátkům (1. a 8. 5.) vyjde další číslo Žurnálu UP až 9. 5. (s uzávěrkou 2. 5.).

Děkujeme za pochopení.

Redakce ŽUP

Fuzzy není už nic crazy aneb Když slova pomáhají číslům

Doufám, že si váženého čtenáře hned na začátku nezneprátním konstatováním, že jsem matematiku od sekundy gymnázia nenáviděl. Můj kladný vztah k číslům se vytratil někde po cestě auta A jedoucího z města M rychlostí v po dráze s , přičemž v čase t proti němu z města O... však to znáte. V abstraktní řeči numer jsem (záměrně) přestal vidět praktickou uplatnitelnost a vyhlásil ji do smrti smrtoucí válku. Přílnul jsem tak daleko ke slově. Nechápu, proč mi až donedávna bylo zatajováno, že existuje jisté odvětví matematiky, které je naopak s verbálním vyjadřováním úzce spojeno. Taje fuzzy matematiky mi ukázala až paní docentka Jana Talašová z Přírodovědecké fakulty.

Tajemství jablčného košíku

Co vlastně pojem fuzzy znamená? Dal by se přeložit jako nejasný, rozostřený. Vratme se nyní do první třídy základní školy a představme si košík s ovocem, ze kterého máme vybrat jablka. Pro drtivou většinu z nás by to nebyl problém. Co když ale budeme mít košík pouze s jablky a budeme z nich muset vyjmout všechna červená jablka? U těch celobarevných není kde udělat chybu, ale co ta barevná „napůl“? Jsou dostatečně červená na to, aby mohla být zařazena do skupiny k jednoznačným kolegům? Ostrá hranice neexistuje. A právě oblastí, ve které nejsou věci jednoznačně malé nebo velké, kladné nebo záporné, černé nebo bílé, zkrátka kde nejsou věci „buď a nebo“ se zabývá teorie fuzzy množin.

Zakladatelem této teorie je profesor univerzity v Berkeley Lotfi Zadeh. Ten došel v 60. letech minulého století k poznání, že pokud chceme popsat velmi složité věci, dostává se naše snaha o přesnost popisu do rozporu s možností něco podstatného o těchto věcech sdělit. Jinými slovy pro stromy nevidíme les. Protože přesnost je typickou vlastností klasické matematiky, kladí si profesor Zadeh otázku, jaký jiný než klasický matematický aparát použít. „Uvědomil si, že lidský jazyk je nástrojem, kterým jsou lidé schopni popsat jeden druhému libovolně složité systémy, sdělit si to podstatné o jeho chování. Pochopil, že to, co dává jazyku tuto schopnost, je neurčitost, vágnost slov, tedy něco, co mnozí matematické považují za nedokonalost,“ říká docentka Talašová. „Fuzzy množiny jsou pak matematické objekty, které podobně jako lidská řeč umožňují modelovat neurčité vlastnosti, neurčitá množství, neurčité vztahy.

Válka čísel

Fuzzy množiny by se tedy daly stručně definovat jako matematický nástroj pro zpracování neurčitosti. Tim si na sebe trochu upletly bič, kterým začali v zápětí práskat statistici, kteří tvrdili, že oni se již dávno zabývají nejistými jevy. Mezi nejistotou a neurčitostí je ovšem značný rozdíl. „Podívejte se třeba na počasí. Statistik může na základě dat říct, že s určitou pravděpodobností bude dnes pěkně. Podívejte se ale právě teď z okna. Slunce ještě svítí, ale obloha se už zatahuje. Je tam tedy pěkně? Nebo naopak ošklivě? Nebo tak napůl? Statistik zjišťuje pravděpodobnost toho, že nějaký jev nastane (s jakou pravděpodobností bude dnes pěkně). Fuzzista vyhodnocuje kvalitu jevu, který nastal (do jaké míry lze dnešní počasí považovat za pěkné),“ objasňuje rozdíl doc. Talašová. Původní neváživost statistiků k fuzzistům je už ale překonána; ukazuje se, že je často užitečné spojit své síly. Představte si, že budete tahat z pytlíku barevné kuličky. Víme-li kolik je tam kuliček které barvy, je snadné určit pravděpodobnost, s jakou vytáhnu tmavě modrou, červenou, žlutou nebo bílou kuličku. Jaká je ale pravděpodobnost toho, že vytáhnu světlou kuličku? K tomu už je zapotřebí pracovat s fuzzy množinou světlých kuliček (bílá je stoprocentně světlá, žlutá už míň). Výpočet pravděpodobnosti světlé kuličky je složitější, pomocí fuzzy množin je ale možný.

Fuzzy v praxi: metrem „na stojáka“

Nu dobrá, řeknete si, teď jsme si něco spočítali, ale chybí nám konkrétní aplikace. Vězte tedy, že fuzzy množiny nás obklopují všude možně, aniž bychom si

to uvědomovali. Každý uživatel vymožeností jednadvacátého století se občas setkává s fuzzy regulátory, matematickými modely používanými k spolehlivému a levnému řízení činnosti nejrůznějších zařízení. „Fuzzy modely, které jsou základem fuzzy regulátorů, umožňují popsat velmi efektivně i velmi komplikované vztahy,“

říká docentka Talašová. „Osobně ale vidím jejich největší přednost v tom, že jsou schopné matematicky zachytit lidskou zkušenost, znalost, „selský rozum“, chytrý nápad.“ U fuzzy regulátorů je způsob řízení popsan verbálně, pravidly typu „jestliže, pak“. Tento člověku dobře srozumitelný model je pak transformován do matematického modelu, srozumitelného zase počítači. Jednou ze slavných ukázek schopnosti fuzzy regulátorů se v 80. letech minulého století stal japonský regulátor řídicí tzv. invertované kyvadlo. Můžeme si je představit jako kovovou tyčinku upevněnou dolním koncem na pohyblivém vozíku tak, aby se mohla libovolně vyklánět dopředu a dozadu ve směru pohybu vozíku. Cílem regulace je udržet pohyb vozíku tyčinku ve svislé poloze. Klasický regulátor není kupodivu schopen tuto úlohu zvládnout. Fuzzy regulátor nevyvedlo z míry

ani víno nalévané do skleničky připevněné na horním konci kyvadla, dokonce ani bílá myška následně po kyvadle pobíhající nahoru a dolů. Denní rutinou většiny lidí ovšem není pohled na šplouchající víno a bílé myšky, spíše je např. zajímavá, jak se dostat co nejpohodlněji do práce. Jednou z prvních japonských aplikací v „reálném životě“ byl fuzzy regulátor v japonském metru, který působil tak plynule rozjezdy a brzdění vlaku, že jste si mohli ve stoje opravdu bez problémů číst noviny.

Bud' in! Bud' fuzzy!

Japonci známí svou progresivitou vsadili jako první na fuzzy regulátory a vyplatilo se jim to. Umožnily jim vyrábět při srovnatelných nákladech výrobky s výrazně lepšími vlastnostmi než jakých dosahovala jejich evropská a americká konkurence. „Kolegyně mi vyprávěla, jak nastoupila v japonském hotelu chlubičím se využitím fuzzy technologií do výtahu. Dveře se zavřely a výtah nejel. Po chvíli se zase otevřely, kolegyně vystoupila a zjistila, že je ve čtyřicátém patře,“ uvádí další příklad docentka Talašová. „V Japonsku se tehdy slovo „fuzzy“ stalo slovem roku. Mohli jste ho najít i na toaletním papíru.“ V Česku se pro výrobky vybavené fuzzy regulátory vžil pojem „s šestým smyslem“. Jsou to třeba vysavače sající odlišně podle typu povrchu, či pračky rozpoznávající druh prádla. Fuzzy regulace přitom není nákladná, často stačí i jediné čidlo; v případě pračky je to čidlo pro měření výšky hladiny vody. Na základě toho, jak rychle prádlo vodu saje, rozpozná fuzzy regulátor materiál a zvolí způsob praní. V neposlední

řadě najdete fuzzy regulátor v automatické převodovce v nové Octavii. Volkswagen byl mimochodem jedinou zahraniční firmou, která se zapojila do velkého úvodního japonského výzkumu v oblasti fuzzy technologií. „Tradičně konzervativní Němci měli ale problém fuzzy množiny přijmout. Černobílé vidění nahradit různými odstíny sedí, to byl pro ně až příliš nový pohled na svět. Automatická převodovka řízená fuzzy regulátorem byla Volkswagenem v praxi realizována až dlouho potom, co byla vyvinuta,“ říká doc. Talašová. „Naopak bychom neměli zapomenout na to, že už v 80. letech existoval v Československu výzkum v oblasti fuzzy množin na takové úrovni, že čeští fuzzisté byli přivízáni, aby se podíleli na onom japonském výzkumu.“

Olomouc – město fuzzy zaslíbené

Univerzita Palackého se stala jedním z prvních univerzitních pracovišť, kde se fuzzy množiny začaly vyučovat. Stalo se tak již v roce 1991. Jedním z prvních studentů, kteří u doc. Talašové skládali zkoušku, byl dnes už mezinárodně uznávaný fuzzista prof. Bělohávek, bývalý vedoucí Katedry informatiky PŘF UP, působící v současné době v USA. Vedle výuky fuzzy množin (v rámci programu Erasmus přednáší fuzzy množiny i na Technické univerzitě ve Vídni) se doc. Talašová věnuje výzkumu v oblasti fuzzy metod hodnocení a rozhodování. Předností fuzzy metod vícekritériálního rozhodování je např. to, že vedle kritérií, jejichž hodnoty jsou dány číselně (cena v Kč, spotřeba v litrech/100 km), umožňují zahrnout do modelu hodnocení i kvalitativní kritéria posuzovaná rozhodovatelem (design auta považuje za „velmi dobrý“ nebo jen za „vyhovující“). Pokud je vztah mezi charakteristikami variant a celkovým hodnocením velmi složitý, pak je fuzzy hodnoticí funkce vyjádřená bázi pravidel typu „jestliže, pak“ neefektivnější a mnohdy i jedinou možností, jak takové hodnocení provádět. Za nejvýznamnější výsledek v oblasti aplikací fuzzy metod rozhodování považuje doc. Talašová vytvoření teoretického základu softwaru NEFRIT vyvinutého olomouckou firmou TESCO SV. Tento softwarový produkt, vytvořený původně pro rozhodování bank o poskytování úvěrů, se uplatnil také při rozdělování prostředků z fondů Phare v olomouckém regionu a používal ho i Český tenisový svaz při výběru talentovaných dětí a při průběžném sledování vrcholových tenistů. Pokud jde o další aplikace fuzzy metod hodnocení, úspěšně se rozvíjí spolupráce s Katedrou psychologie, jejímž obsahem je využití fuzzy množin při zpracování dotazníků. V současné době je zahajována spolupráce s Onkologickou klinikou Fakultní nemocnice, kde půjde o společné využití statistických a fuzzy metod s cílem usnadnit rozhodování lékařů při léčbě karcinomu tlustého střeva. V oblasti statistických metod se bude tento výzkum moci opřít o osobnost vynikajícího statistika prof. RNDr. Ing. Lubomíra Kubáčka, DrSc., Dr. h. c., který má rozsáhlé zkušenosti s využitím matematických metod v medicíně z doby svého působení na Matematickém ústavu a Ústavu měření SAV v Bratislavě. „Za nadějnou oblast uplatnění fuzzy metod hodnocení považují do budoucna také ekologičtější; právě fuzzy metody, které umožní zahrnout do celkového hodnocení i kvalitativní hlediska, mohou pomoci prokázat výhodnost ekologických variant řešení proti variantám čistě technickým,“ doplňuje doc. Talašová.

Dokončení na str. 6

▲ Prof. Lotfi Zadeh a doc. J. Talašová jako účastníci kongresu Evropské společnosti pro fuzzy logiku a technologii EUS-FLAT v září minulého roku v Ostravě

▲ Doc. J. Talašová (zleva) se svými spolupracovníky Mgr. E. Bohanesovou Ph.D., Mgr. O. Pavlačovou, Ph.D., a Mgr. I. Bejbáčkovou při návštěvě vinařství v Dolanech v rámci konference Aplimat

Studenti, nebojte se ciziny!

Když jsem před čtyřmi lety začínal postgraduální studium, byl jsem rozhodnut, že svá studia strávím v klidu na alma mater a do zahraničí vyrazím maximálně na jeden či dva týdny. O nezvratnosti tohoto rozhodnutí jsem byl zcela přesvědčen.

Přišel začátek října 2006, vrátil jsem se do školy po týdenní dovolené v Chorvatsku, otevřel poštu a koukal na e-mail od našich spolupracovníků z Weizmannova Institutu v izraelském Rehovotu. Obsahoval nabídku na přibližně osmiměsíční stáž. „Je to jen nabídka,“ říkal jsem si, „můžu klidně odmítnout.“ Tento názor jsem změnil, když mě můj školitel ujistil, že taková nabídka se neodmítá.

Doma jsem vše řekl své přítelkyni. Vůbec jsme si nedokázali představit, že budeme tak dlouho a daleko od sebe. Jak to zvládneme? Mně navíc běžela hlavou spousta dalších otázek: Co tam po mně budou chtít? Mám na to...?

Přišel den mého odletu do Izraele. V teple domova jsem zanechal svou již snoubenku s naším kocourem a vydal se do ciziny. Když letadlo stoupalo nad Ruzyňské letiště, začala stoupat i má nervozita. Teď začínám hrát sám za sebe a také reprezentovat UP.

Rehovot je průmyslové město vzdálené asi 24 km od Tel Avivu, známé hlavně díky Weizmannově Institutu přírodních věd.

Byl jsem ubytován na jedné studentské koleji přímo v Institutu. Hned první den jsem se seznámil s několika sousedy, kteří mě pozvali na pravidelnou společnou večeři. Tam jsem poznal další zajímavé lidi a s některými jsem se spřátelil. Časem jsem zcela zapadl do „rodiny“. Krásně se vzpomíná na další společná vaření, sobotní výlety na pláži v okolí i na dlouhé debaty o životě.

Nejhezčím bylo období, kdy mě navštívila má snoubenka. Byli jsme opět spolu. Chodili jsme společně do restaurací na místní speciality, do kavárny na výběrnou ledovou kávu, plavat, na večere s mými přáteli a jezdili na výlety. Nejkrás-

nějším zážitkem byl výlet do Jeruzaléma, který byl spojen s pozváním na úžasný oběd u rodičů našeho kamaráda v době Šabat.

Když se má snoubenka před návratem domů se všemi loučila, měla „na krajíčku“. Později se mi přiznala, že by se chtěla určitě někdy vrátit.

Ale nebyl jsem pořád jen na výletech a na večerech s přáteli, samozřejmě jsem musel i tvrdě pracovat. Na mou počáteční otázku „Co tam po mně budou chtít?“ jsem po velmi krátké době našel odpověď. Nic jiného, než to, co po nás chtějí v Olomouci: přemýšlet, kriticky se dívat na problémy, snažit se je řešit a své větší nebo menší objevy dát k dispozici všem ostatním lidem pracujícím na podobné problematice ve formě článku v některém z časopisů.

Po těch několika měsících strávených na Weizmannově institutu jsem se domů vracel trochu zkušenější, schopný lépe komunikovat v angličtině, se spoustou nezapomenutelných

zážitků a s několika novými a opravdovými přáteli. Náš vztah se snoubenkou, nyní manželkou, přežil a posílil, důkazem toho je náš půlroční syn.

Tyto řádky vznikají ve chvíli, kdy jsem se po více než roce a půl do Rehovotu vrátil. Čekalo mě zde srdečné přivítání přáteli a spolupracovníky. Zase se mi těžko odjíždí a už teď se těším až se sem opět podívám.

A proto studenti, nebojte se ciziny! Můžete jen získat. Zkušenosti, zážitky a přátele!

Mgr. M. Kolář, Katedra optiky, PřF UP

Mezinárodní divadelní festival Labyrinty herectví 2008

Pod záštitou ITI – Mezinárodního divadelního ústavu, hejtmána Olomouckého kraje RNDr. I. Kosatika, primátora statutárního města Olomouce M. Novotného a bývalého prezidenta ČR, dramatika V. Havla se ve dnech 4.–9. 5. uskuteční druhý ročník Mezinárodního divadelního festivalu *Labyrinty herectví*.

Mezinárodní divadelní festival *Labyrinty herectví* je první festival v Evropě, jehož hlavním cílem je analýza divadelního jazyka evropských hereckých škol, a to jednak z hlediska praxe – formou představení a praktických dílen, jednak z hlediska teorie – formou rozborových seminářů. V průběhu šesti dnů se představí pět hereckých škol (Bulharsko, Itálie, Slovensko, Maďarsko a ČR), z nichž každá předvede jedno představení, na něž bude následující den navazovat dílna a seminář.

Praktickou dílnu (workshop) povede vždy pedagog-režisér inscenace, který představí základní postupy práce s hercem. Každá dílna bude mít své téma, jež by se mělo lišit v závislosti na divadelní tradici jednotlivých škol. Rozborový seminář povedou členové Katedry di-

vadelních, filmových a mediálních studií FF UP a hostě z řad odborníků (letos mj. doc. K. Duniec z Varšavy, prof. J. Hynvar z Prahy a prof. T. Filip z Bukurešti). Jeho cílem pak bude konfrontace divadelní teorie a praxe. Seminář bude navazovat na zhlédnuté představení a praktickou dílnu.

Mezi odborníky, kteří se o úvodní vstupy jednotlivých seminářů postarali v loňském roce, byli například prof. I. Vyskočil, doc. J. Pilátová, MgA. M. Čunderle, Ph.D., a další. Semináře vedli pedagogové Katedry divadelních, filmových a mediálních studií doc. J. Štefanides, doc. T. Lazorčáková, Ph.D., PhDr. J. Roubal, Ph.D., a MgA. D. Drozd, Ph.D. Během prvního ročníku festivalu se představily VGIG (Moskva, Rusko), REDUTA BERLIN, Schauspielschule für Theater und Film (Berlín, Německo), UNATC – Universitatea Nationala de arta teatrala si cinematografica „I. L. Caragiale“ (Bukurešť, Rumunsko), Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi (Łódź, Polsko) a JAMU – Janáčkova akademie múzických umění (Brno, Česká republika). Školy byly záměrně vybrány vzhledem k odlišným způsobům výuky herectví v závislosti na divadelní tradici a geografické poloze (západní, východní, jihovýchodní a střední Evropa).

Přehlídka, kterou organizuje občanské sdružení Labyrinth ve spolupráci s Katedrou divadelních, filmových a mediálních studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého, se uskuteční v divadelních prostorách Uměleckého centra Univerzity Palackého.

Více na: www.divadlolabyrinth.cz.

-red-, foto archiv festivalu

Fuzzy není už nic crazy...

Konference EUSFLAT 2007 a Aplimat 2008

„Na kongresu Evropské společnosti pro fuzzy logiku a technologie EUSFLAT v září minulého roku v Ostravě mne potkalo něco, co se člověku stává spíš ve snu. Kongres navštívil prof. Lotfi Zadeh. Přišel, posadil se vedle mě a v následujících dvou dnech jsem měla tu mimořádnou čest strávit s ním hodně času při rozhovorech o fuzzy množinách. Velmi mne potěšilo zjištění, že chápu smysl fuzzy množin opravdu tak, jak to zamýšlel jejich tvůrce,“ vzpomíná doc. Talašová. Na kongresu bylo také uděleno ocenění jejímu doktorandovi Mgr. Ondřeji Pavlačkovi za význačný studentský příspěvek. Pod vlivem těchto dojmů se doc. Talašová rozhodla představit olomouckou školu fuzzy metod hodnocení na mezinárodní konferenci aplikované matematiky Aplimat v Bratislavě. Konference se konala v únoru tohoto roku a zúčastnilo se jí 195 odborníků z mnoha evropských zemí. Ve samostatné sekci Fuzzy metody rozhodování byly předneseny čtyři příspěvky jejích doktorandů. První dva byly teoretické (Mgr. Ondřej Pavlačka, Ph.D., Mgr. Iveta Bečáková, spoluautorou obou příspěvků byla doc. Talašová) a souvisely s metodami rozhodování, kde významnosti kritérií nebo pravděpodobnosti možných scénářů vývoje světa nejsou definovány čísly, ale mají neurčitý charakter. Příspěvek Mgr. Blanky Zemkové popisoval fuzzy model

Dokončení ze str. 5

z oblasti personalistiky; na základě hodnocení kolegy a nadřizenými je každý pracovník zařazen do jedné z 8 kategorií (např. „hvězda“, „inteligentní lajdák“, „hodný nemotora“ apod.) a podle toho je řízen jeho další personální rozvoj. Příspěvek Ing. Ondřeje Jílka, pracujícího v oddělení analýzy rizik Erste Bank ve Vídni, porovnával statistické metody používané bankami pro hodnocení důvěryhodnosti klienta s fuzzy metodami; uplatnění fuzzy metod vidí tam, kde je buď nedostatek případů neplaticích klientů (např. města a obce) nebo tam, kde se jednotliví klienti od sebe navzájem velmi liší (velké firmy).

Ač to pro někoho může znít paradoxně, využití fuzzy metod rozhodování, které pracují s neurčitými údaji, může proce výběru nejlepší varianty (jako jsou výběrová řízení, konkursy na obsazení míst vedoucích pracovníků) objektivizovat. Je to způsobeno tím, že opravdu všechna důležitá kritéria hodnocení mohou být zahrnuta do matematického modelu a přitom se neztrácí informace o rozdílné přesnosti použitých dat. V budoucnu se tak možná dočkáme i toho, že výběrová řízení budou vyhrávat ty nejlepší firmy a na patřičná místa budou dosazováni ti nejkompetentnější lidé. Je tedy na čase se matematické za úvodní věty článku omluvit. Možná jsem to neměl u „města O“ vzdávat.

Mgr. J. Sis, foto archiv doc. J. Talašové

Ateliérová tvorba Katedry výtvarné výchovy PdF UP

Modelování a sochařská tvorba

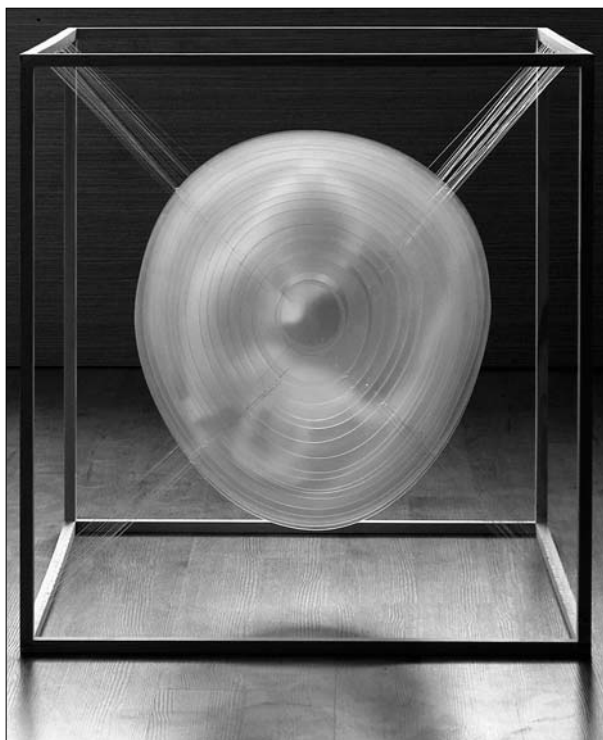

Obor modelování a sochařské tvorby vede od roku 2000 odborný asistent **Mgr. David Medek**, absolvent Fakulty výtvarného umění VUT v Brně, jenž své geometricky konstruktivně komponované plastiky a objekty pravidelně vystavuje na celostátních výstavách a přehlídkách (Nejmladší, Národní galerie Praha, 2003, putovní výstava Folklorismy v českém umění 20. století). Je zván na sochařská a řezbářská sympozia (Nové Zámky, Slovensko, Ždár nad Sázavou, Brno).

Ve svém oboru považuji řemeslo za stejně důležité jako talent. Úkoly svým studentům zadávám s ohledem na oba tyto aspekty. Stejně tak musí být obojí trénováno, aby se rozvíjelo. Nadmíra absence jednoho či druhého se vždy projeví.

Ve svém životě chápu umění jako cíl, ale při výuce používám umění jako prostředek. Studenti naší školy jsou jinak profilováni než na uměleckých školách a jejich přístup je ve většině případů jiný.

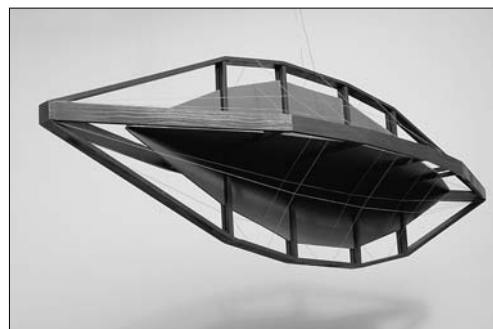
Mgr. D. Medek

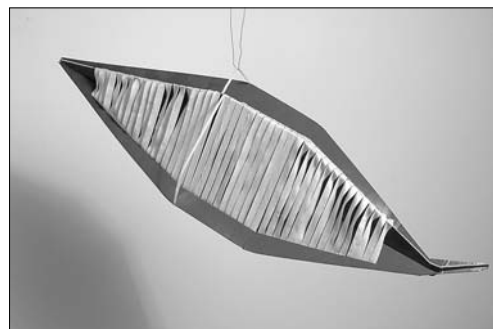
▲ J. Kučová: 40 týdnů, diplomová práce, 2005

▲ H. Děcká: Sloup, diplomová práce, 2007, instalace v podkrovní Uměleckého centra UP

O. Bystrický:
Ryba 1,
Ryba 2,
Ryba 3, 2005 ▶

▲ Z. Kroupová: Houba háčkováná, diplomová práce, 2006, instalace v galerii Uměleckého centra UP

Marnotratná znaková repetice

Nevěřicně kroutit hlavou nad současným záměrem změnit znak naší univerzity, neboť to vše téměř, čím se dnes argumentuje, uvádějí po „sametové“ revoluci reformní horlivci – námitky heraldické, umělecké atd. I tehdy vznikla komise a plod v podobě nového znaku, připomínajícího atletický běžecký ovál. Všechny akademické orgány univerzity i fakulty však moudře nakonec usoudily, že zásadně nová éra potřebuje mnohé změny, nikoliv však pseudorevoluční a hnido-pišské, že znak UP je ve stávající podobě už naprosto tradiční, jednoduchý, srozumitelný, estetický, prestižní doma i v zahraničí, a že ony formální vytykané drobnosti prakticky nikdo nevnímá. Viděl jsem ve světě snad stovky univerzitních znaků a, ač doufám netřím falešným patriotismem, málokdy se mi jevil jako výstižnější, než je ten náš. (Zažil jsem ostatně na univerzitě skutečně velké osobnosti historie i umění a nevzpomínám si, že by jim znak jakkoliv vadil.) Po osmnácti letech od revoluce se jako součást tradice a identity ještě více upevnil a troufám si tvrdit, že 99,999 % členům akademické obce minulosti i dneška ani na mysl nepřišlo, proč by jej bylo nutno zavrhnout. Ani v probíhající diskusi jsem nenašel nějaký pádný argument pro změnu a vskutku musím pochybovat o nějakém pozitivním efektu. Naopak se bojím, že svou čitelnost a přitažlivost druhé nejstarší univerzity hodně ztratíme a – dovedeno do důsledků – zaplatíme miliony korun a ztratíme mnoho energie za nesčetné úkony a úpravy, jež by to znamenalo. Myslím si, že naše univerzita, již akademičtí předkové odkázali velmi zdařilý a elegantní soubor insignií, by neměla být v pokušení rychlokvaškových vysokých škol s jejich rádobou světovosti, demonstrovanou bizarními a nabubřelými insigniemi. Máme jistě před sebou mnoho vážných úkolů, jež musíme řešit, abychom byli evropskou univerzitou 21. století, ale znakoborectví k nim podle mého názoru rozhodně nepatří. Nechci pochybovat o tom, že iniciátoři dláždili novou „znakovou cestu“ dobrými úmysly, ale obávám se, že zacházíme se svým časem a energií velmi marnotratně.

Prof. PhDr. F. Mezihorák, CSc., Dr. h. c.

Proč vlastně psát diplomové práce!?

S pomalu nastávajícím koncem letního semestru přibližuje se pro mnohé i zakončení některého ze stupňů studia, které UP nabízí. Spolu s tím se i přibližuje doba obhajob diplomových prací, které jsou na úrovni bakalářského či magisterského vzdělání na drtivě většině fakult nedílně spojeny se závěrečnou státní zkouškou. Nechci zde, jak už z názvu ostatně vyplývá, polemizovat o závěrečném termínu odevzdání, požadované kvalitě kladené na tyto práce nebo nějakých podobných technických „detailech“. Raději bych položil (možná) provokativní otázku: Proč je vlastně po studentech požadováno psaní diplomových prací?

Tradiční odpověď by podle mého názoru mohla znít takto: „Student se má svým studiem na univerzitě seznámit se souběžnou podobou vědeckého bádání či stavem diskurzu svého studijního oboru. Závěrečná písemná práce je pak dokladem toho, že student nejen nabyl požadované vědomosti, ale je sám schopen vědecké poznatky modifikovat či dokonce vytvářet.“ Současně s tímto přesvědčením, které doposud nezpochybnitelně v univerzitním prostředí panuje, a které možná zní uchu vědců, myslitelů či intelektuálů líb, ovšem přichází do vysokého školství sociálněpolitický požadavek stále větší produkce absolventů, kteří jsou schopni obstát v náročné praxi života vzdělanostní společnosti. Vyhovnění této „objednávce“, které se zdá být nevyhnutelné, ovšem sebou kromě jiného přináší stále rostoucí devalvací vzdělání a titulů. To v souhrnu znamená významný odklon kurzu univerzity od svých původních ideálů, podle nichž by měla především rozhojňovat a zkvalitňovat vědění a toto vědění současně strážít před pseudo-vědění a poskytovat široké veřejnosti, směrem k jakémusi vzdělávacímu podniku, který svým absolventům především poskytuje výhody na pracovním trhu.

Musím zde říct, že ne zcela souhlasím s těmito změnami. Jsem přesvědčen, že univerzita by stále měla být především místem, kde dochází ke opravdovému rozvíjení našeho poznání skutečnosti ve všech jejích podobách, a proto má být věda a myšlení, v tom nejširším slova smyslu, i nadále jejím základem a prioritou. Současně si však uvědomuji současnou společenskoekonomickou situaci, která znemožňuje setrvat pouze u této priority, takže se musí nabídka vysokoškolského vzdělání rozšiřovat.

Z těchto dvou protichůdných sil (elitarizace a demokracizace vzdělání) vzniká stav, který ve svých důsledcích znemožňuje pohyb obojím směrem. A protože nejsem zastáncem „roztržení“ univerzity na dvě části, z nichž jedna by se věnovala studentům bažícím po vědě a druhá těm, kteří touží uplatňovat vědomosti v praxi, nabízím toto (aspoň částečně) řešení: Ať píšou diplomové práce pouze ti, kteří se touží věnovat svému oboru i v postgraduálním oboru. Ostatním nechť je poskytnuto především uplatňování jejich poznatků v praxi, tj. např. schopnost veřejného vystupování, vzhládní psychologie (u učitelských oborů), schopnost analyticky a originálně myslet atd. Co by tato změna přinesla:

Studentům: Těm, kteří jsou zaměřeni prakticky, by se snížila jejich vytíženost zaměřená na teoretickou práci, kterou ostatně nebudou po opuštění VŠ nikdy potřebovat, čímž by se uvolnilo pro získávání praktických dovedností. Naopak těm, kteří se touží věnovat danému oboru, by to přineslo více pozornosti od svých vedoucích, kteří by byli zbaveni zbytečné práce s diplomkami „praktických“ studentů.

Učitelům: Učitelé jakožto primárně vědecké bádající jedinci by mohli rozdělit pozornost, která je dosud svazována pročitáním nadbytečných a beztak méně kvalitních prací, mezi svůj vlastní výzkum a ty, kteří mají o jejich obor skutečný zájem.

Čelkově: Zabrání se nadprodukcí zbytečných prací, které stejně nikdo číst nebude a jejichž tisk a výroba má v důsledku vliv pouze na zvyšování zaměstnanosti u papírenských, xeroxových a vazačských firem a narůstání archivařské byrokracie. Navíc by to univerzitě umožnilo, alespoň podle mého názoru, přiznat si prakticky existenci obou výše zmíněných požadavků, které jsou na ni kladené, což je prvním předpokladem k jejich úspěšnému naplnění.

Mgr. R. Kouřil

Historie a její přístipkování

Vlastně jsem k diskusi o aktualizaci a vylepšování znaku olomoucké univerzity přispívat nechtěl. Svůj názor na tuto záležitost samozřejmě mám – v něm však nehrají zásadní roli důvody historické přesnosti. Chtěl bych podpořit názor kolegy prof. J. Mačáka, nyní šéfa brněnské patologie. V podstatě mi jde o následující – co je prioritou? – šedesátiletá tradice, nebo ona přesnost? Za prioritní považují onu tradici – tradici respektovat a nepřistupovat lehkovězně k zásahům do ní je prostě česká slabost. Zejména ve srovnání s přístupem anglosaským. Historie s sebou do budoucna nese (a někdy i vládčí) jistě i nejednu nepřesnost, či dokonce chybu. Ta však se sama stává součástí historie – jako třeba prach na mém rakousko-uherském psacím stole. I chyby a nedůslednosti svědčí o způsobu někdejšího myšlení. Podstatné je, že dobově nepřesný středověký erb, což je esence výtek adresovaných znaku UP, není projektem žádné bolševické ideologické zvlče, takže si nijak nečestně nezadal. A kolik je takových projektů dosud živých do dneška? Nebyli jsme schopni vypořádat se třeba s takyvedeckými hodnostmi, udělováními za zpolitizované bláboly, k nimž se dnes jejich autoři ve svých bibliografiích jmenovitě nehlásí!

Nechme univerzitnímu symbolu jeho podobu, k datu jejího obnovení mu dané. Historie od nás očekává něco jiného – řečeno s Janem Nerudou – Ty, kdo chceš čten být, dobuď cti si sám! Má totiž podezření, že změny typu škatule, hejbejte se, změny pro změnu, aby se zdálo, že se něco děje, navrhuji především ti, kteří nejsou mocni žádného zajímavého výsledku nebo nápadu v tom kterém oboru. Neumím si představit, že by některý z rektorů UK v Praze navrhl aktualizovat logo UK, ve kterém klečí císař Karel před knížetem Václavem. A pokud ano, jistě by nejdéle do třiceti minut byl tento prorektor skopnut se schodů nebo dodán do Bohnic.

Prof. S. Komenda

Stalo se

Olomoucké osmičky aneb V Olomouci před 730 lety

Dne 10. ledna 1278 předsedal český král Přemysl II. Otakar v Olomouci zemskému sněmu a soudu a 18. srpna téhož roku ztratili na ústupu z bitvy na Moravském poli u Suchých Krut (nyní Dürrenkrut v Rakousku) zradou svých nepřátel ve vlastním vojsku svou korunu i život. Královo tělo bylo nejprve odvezeno do Vídně, poté do Znojma a teprve roku 1297 spochinulo v pražském chrámu sv. Víta. Vítězný římskoněmecký král Rudolf I. Habsburský, vládnoucí v letech 1273 až 1291, potvrdil v táboře v Ivančicích 19. září 1278 Olomoučanům jejich dosavadní privilegia a udělil Olomouci hospodářsky významné městské právo milové. Toto právo zaručovalo, že v okruhu

jedné míle (tj. asi 11 km) od města nesměl být bez souhlasu města zřízen žádný cizí pivovar nebo výčep cizího piva. Rudolf také osvobodil město na dvě léta od všech dávek a daní a olomoucké kupce na deset let od mýtj vybíraných v říši. Ustanovil dále, že olomoučtí Židé mají s městem nést jeho břemena, čímž patrně byla Židovská ulice v místech nynější ulice Univerzitní spojena s městem, nebo alespoň podřízena jeho správě prostřednictvím tzv. židovského fojta. Předmětná Rudolfova listina je dodnes dochována ve fondech Státního okresního archivu v Olomouci. Na základě dohody mezi Rudolfem Habsburským a Otou Braniborským z podzimu 1278 bylo České království na dobu pěti let rozděleno tak, že Ota Braniborský jakožto poručník nezletilého následníka českého trůnu Václava II. spravoval Čechy, zatímco Rudolf Moravu, jejíž severní území svěříl olomouckému biskupovi Brunovi ze Schauenburka. Při novogotické přestavbě olomoucké radnice roku 1904 byl objeven zaklenutý slavnostní sál z 15. století, zastavěný při jinak neznámé úpravě radnice příčnými zdmi a rovnými stropy, a městská správa nechala vydobýt meziklenební pole vyobrazeními šesti událostí z olomouckých dějin. Podle výběru olomouckého archiváře Hannse Kuxe ztvárnil tyto události, mezi nimiž se nalézá též scéna potvrzení a rozhojnění městských privilegií 19. září 1278 v Rudolfově vojenském ležení v Ivančicích, vídeňský malíř Karl Wilda.

Prof. J. Fiala, CSc.

